GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunătória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 70. Brasiovu 22|10 Septembre **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Telegramulu

„GAZETEI TRANSILVANIEI".

Gherl'a 21 Septembre 3 óre 45 min., sositu 4 óre 50 min. dupa amédi.

„Conferinti'a n'a fostu pentru infiintiarea unei societati asiguratórie, fara pentru o banca de creditu pentru poporu cu actii cá si „Transilvani'a". Telegram'a din Gazet'a este intratata gresita. —

Muresianu."

Brasiovu 21 Sept.

Pentru timpulu recrutarei.

Fiinduca primiramu din unele parti, unde se face recrutatiunea, nesce reflexiuni, ca recrutarea se face deodata atatu pentru armata regulata catu si pentru aparatori de patria (honvédi) si cumca si teologii si invetiatorii, d. é. in comitatulu Dobocei: „Albon din Palatca teologu din Blasiu, unulu Geaca teologu absolutu gr. or., Vasiliu Gram'a si Olteanu absoluti preparandi", suntu chiamati la armata, dupa ce legea de armare e acum in deplin'a sa putere si nu face alta distinctiune decatu pre cata favóre se afla in acceasi lege pentru studenti, candidati la oficia preutiesci, oficiali publici, profesori, docenti, candidati la oficiale invetiatoresci si docentii dela scólele popularie in sensulu cuprinsu in lege: asia aflamu cu cale a insira aici si casurile, in cari si pana incatu se potu bucura ei de favórea de a fi usurati a presta servitia cu presenti'a loru in armata, adaugundu si unele determinatiuni din normativulu pentru executarea recrutatiunei, pentru cá se inlesnimu pe catu se póte timpuri'a acomodare la cele ce pretinde legea. —

§lu 25 din legea armarei suna asia: „§ 25. Candidatii la oficiale preutiesci si alumnii fiacarei religiuni recunoscute dupa lege, déca se voru fi inrolatu in armat'a (marin'a belica) séu in aperatur'a tierei, se voru licentiá spre continuarea studialoru sale teologice.

Dupa santirea preutiésca primita, respective dupa aplicarea loru cá parochi séu cá capelani, se voru inferi respectivii in registrulu preutiloru statului militariu, si in timpuri belice se voru poté aplicá dupa obligamentulu loru de aperare, cá parochi séu in armat'a (marin'a belica) séu in aperatur'a tierei, precum si in spitale campestre séu stavere.

Déca inse atari candidati séu alumni voru parasi studiale loru teologice, séu voru abdice chiamarei loru preutiesci, suntu a se citá spre servitiulu loru belicu."

In sensulu acestui § au pretensiune a fi liberati dela oblegamintea militaria:

a) Candidatii si alumnii tuturoru besericiloru recunoscute: rom. cat., gr. cat., gr. or., ev. augsburgica, elvetica, unitaria, ma si candidatii si alumnii rabinatului, déca se legitiméza cu atestatu autenticu, ca fura primiti de catra capii besericiloru in seminariulu preutiescu, séu in vreunu cinu aprobatu de besérica si déca in adeveru ei studiaza teologi'a si documentéza acésta prin testimoniulu superioritatii seminariului séu a monastirii.

Si déca voru fi teologii externisti, de voru dovedi prin scrisória, ca capulu diecesanu si au asecuratu, cumca ii va primi in cleriulu diecesanu, dupace voru absolva studiale; si voru dovedi prin testimoniu unu progresu bunu, inca se anumera aici.

Candidatii séu teologii gr. cat. séu gr. or., cari au absolvatu studiale teologice, dar inca n'au primitu hierotoni'a, déca in decursu de trei ani dupa absolvarea studialoru teologice nu au primitu nici unu ordinu preutiescu (ipodiaconatu ori diaconatu) atunci perdu pretensiunea de a fi eliberati de servitiulu militariu cá cei de mai susu. Pentru candidatii la statulu preutiescu evangelici, reformati si unitari acésta favóre se mai extinde, d. „W.", déca absolvatii teologi dupa 3 ani se anumera intre candidatii la starea preutiésca si au implinitu din partesi tóte conditiunile spre a castiga unu postu.

Déca si candidatii de ritulu grecu voru dovedi, ca din partesi au implinitu conditiunile spre a castiga unu postu de preutu, credemu, ca n'ar fi respinsi. — Candidatii si alumnii rabinatului trebuie se dovedésca prin testimoniu intaritu si de deregatori'a politica, ca suntu aplicabili si invetia bine pentru rabinatu.

§lu 26 liberéza pe oficialii publici, profesorii si docentii séu invetiatorii dela scólele populare, ci de insiratu inca se insira in armata séu intre aparatori de patria, inse in timpu de pace suntu cu totulu liberati de a face servitiale militari. Chiaru si in casu de resbelu la propusetiunea ministriului respectivu se potu lasa in posturile loru cu concessiunea Maiestatei Sale, inse numai in numerulu, catu face de lipsa la invetiamentu si administratiunea lui, cá si oficialii de telegrafu, posta si cale ferate, fiindu absolute necessarii.

Esti de susu dovedescu prin testimonia de studia si prin decretele de denumire pusetiunea loru.

§lu 27 alu legei de armare contiene, ca candidatii la oficiulu invetiatorescu pentru scólele popularie si docentii scóleloru popularie, dupace se voru insira in armata séu intre aparatorii tierei, trebuie se se cultivéze militaricesce in restimpu de 8 septemani si in timpulu acela, in care se conturba mai pucinu invetiatur'a in scól'a popularia, apoi suntu a se faculta si in timpu de pace iesu parte singuru numai la deprinderile periodice in arma.

La acésta eliberare dela servitiulu personalu continuu in armata potu face pretensiune:

Candidatii la oficiale invetiatoresci pentru scólele popularie, déca dovedescu destoinici'a de invetiatoriu si aplicarea sa cá ajutoriu la scóla prin unu testimoniu dela respectivulu directoru de studia. Preparandistii nu potu pretinde a fi scosi dela servitiulu militariu (aici vedemu, ca intre candidatii de susu si intre preparandisti se face deosebire).

Invetiatorii scóleloru popularie inca potu pretinde favórea de susu, déca ocupa unu postu de invetiatoriu sistemisatu si statornicu, tocma de e si provisoriu, déca s'a pusu in postu de catra deregatori'a scolaria. Cá legitimare se primesce numai testimoniulu de denumire séu aprobare din partea deregatoriei scolarie. — (Va urmá.)

In caus'a sinodului romanescu din archidieces'a de Alb'a Iulia.

In urm'a cercularielui Exc. Sale domnului metropolitu de Alb'a Iulia, referitoriu la adunarile consultative — esitu cam tardiu la cunosciintia — in privinti'a afaceriloru sinodale, pre 12 Sept. a. c. st. n. s'a adunatu si in tractulu protopopiatului Cetului si Sabesiu una adunare mestecata; si cu tóte ca incunosciintiarea era mai multu b. totusi se adunà destula inteligentia si poporu.

Punctele despre afacerile nóstre sinodale propuse de d. protopopu fura destulu de pipaite, atatu in privinti'a necesitatiloru nóstre, catu si in privinti'a omagiului seu ierarchicu; — destulu, ca d. protopopu si a implinitu datorinti'a sa, dupa cum se va vedé. Agendele au fostu:

1. Constituirea sinodului si a sinódeloru.
2. Organisarea diecesei.
3. Organisarea scóleloru, din care rubrica, paguba, ca a remasu afara, redicarea unei academii, cá scopu pentru cultur'a poporului nostru.
4. Dotarea preotiloru si a docentiloru.
5. Ratiocinarea despre banii besericesci, scolari, mai alesu fundationali, precum despre starea loru activa prin ratiocinare publica, fiinduca multe fundatiuni au espiratu — vedi „Concordi'a" 1861 s. 1862.
6. Organisarea trebiloru ierarchice si mai alesu conservarea antonomiei nóstre besericesci si scolarie.
7. Disciplin'a, si modulu executarei legiloru in estu respectu.

Formularitatea punctelor n'a fostu asia, ci mai multu cuprindatória si mai pucine.

De insomnatu este, ca venindu la vorba obiectulu de: greco-catolici, cá se nu se useze, fiindu ca ritulu nostru este de confesiunea greaca, dupa punctulu canóneloru si alu rescripteloru mai inalte; ba acestu cuventu catolica ne-a stîrbatu dreptulu; acestu cuventu nu -si afla echoulu in animele preotiloru, cu tóte, ca toti erau imbracati in vestminte grecesci.

Plói'a, ce a speriatu pre membrii, fómea si alte ingrigiri economice nu au permisu de a se poté discuta si mai incolo necesitatiile nóstre, si prin fuga amu subscrisu actulu.

A remasu afara din discutiune:

a) Legile nóstre de ritulu grecescu recte obiectulu despre pravila, care nu se usaza, dupa canónele nóstre, ci dupa cele, cari ne-au consumatu si sinódele.

b) Uniformitatea in cantari besericesci.

c) Neintroducerea de usuri nóue prin unii preoti, d. e. pre désa botezare a poporului in tóta Duminec'a etc. etc.

d) A mai remasu afara si introducerea celibatului cu apromisiuni de statiuni mai alese, ba chiaru de canonicaturi — ba se poftescu acuma si voturi de a fi celibe, cá se-si póta ocupa postulu bunu de casta cu delaturarea celoru insurati, cari pre lunga oficiulu, cós'a, -si implinescu si una datorintia prea amara a Creatiunei — candu din contra se intempla altmintrea. — Aduca-si aminte S. S. parinti de jertfa neprimita in timpurile vechi dela cei neinsurati si fara de prunci, ba chiaru de legile romane.

S'a inchisu adunarea cu aceea rugare, cá in venitoriu, incatu se va poté se se incunosciintiéza si civilii, cá unii aparatori netimidi si factori principali ai interesteloru nóstre. — Cari inse n'au de cugetu docatu a da potintiosulu ajutoriu besericei de care tienu, cá se se inaltia prosperarea ei atatu

pentru preuti catu si pentru poporu, ceea ce e si in interesulu ierarchiei insesi. — I—u.

Nasceudu 9 Sept. 1869.

In Nr. 63 alu „Gazetei Transilvaniei“ e unu articlu inseratu, in care descrie unu anonimu, cum a decursu alegerea deputatului dietale pentru cerculu electoralu alu Monorului, silinduse din tôte poterile a dovedi, ca eu si cu domnulu Ioane Florianu amu fi seduss cu amagituri pre alegatorii din acelu cercu spre a lui parte la alegerea deputatului dietale, fiinduca altmintrea s'ar fi abtienutu dela alegere.

Dupa ce in acelu articlu e de totu scalciata starea lucrului spre a poté mai usioru seduce opiniunea publica, afu de lipsa a dá onoratului publicu cetitoriu urmatôri'a deslucire.

Precum este cunoscutu locuitoriloru din cerculu politicu alu Monorului, indata dupa militarisarea acelora comune in tómn'a anului 1763 si dupa incorporarea loru cu districtulu militariu alu Rocnei, stramosii nostri au petitionatu la prea inalt'a curte imperatésca, ca se fia asigurati prin unu documentu, cumca in intemplare, candu s'ar desfiintia institutulu militariu confinariu transilvanu, districtulu militariu alu Rocnei, adica totu cerculu regimentului alu doilea romanu va remané o jurisdictiune civila cu tôte drepturile, de cari se bucurau atunci jurisdictiunile patriei nôstre, adica va fi o jurisdictiune autonóma.

Gloriós'a imperatésa si regina apostolica Mari'a Teresi'a cu decretulu din 16 Martie 1770 a asiguratu pre granitiarii numitului regimentu alu doilea romanu transilvanu ca, de s'a si infiintiatu institutulu militariu confiniariu pentru totudéun'a (für ewige Zeiten) totusi intemplanduse, cá acel'a se se desfiintiéza vreodata, se va avé de grige, cá tienutiu acelui regimentu se se straforme in o jurisdictiune civila de sine statatória.

In anulu 1848, dupa ce au vediutu populatiunea acestui regimentu, acum a districtului Nasaudului, ca prin articlu V de lege alu dietei din Pesoniu, regimentele de granitia din Croati'a, Slavoni'a si Banata suntu indreptatite a tramite cate 2 deputati la diet'a comuna din Pest'a, si ca in sensulu articlului II de lege adusu in diet'a din Clusiu, regimentulu alu doilea confiniariu transilvanu romanu e eschisu dela acelu dreptu, s'au rugatu representantii comuneloru acestui regimentu la ces. reg. comanda generala transilvana, cá se exopere la prea inaltele locuri si pentru populatiunea acestui regimentu dreptulu de a tramite 2 deputati la diet'a comuna din Pest'a, precum se documentéza asta cu ordinatiunea acelei comande generale din 8 Iuliu 1848 Nr. 143 pres., cu care incunoscliintiéza pe comand'a regimentului, cumca cererea s'a insintatu la locurile competinte, si care incunoscliintiare se incepe cu cuvintele: „Hochdero Bericht vom 30. Juni 1848 betreff einer Vertretung der Bevölkerung des unterstehenden Regiments bei dem vereinigten Landtage in Pest etc. etc.“, inse pe acea rugare intrevenindu catastrof'a sciuta nu a primitu nici ó resolutiune.

Aducundu-si acum fostii granitiari din comunele cercului politicu alu Monorului aminte de rugarile parintiloru si protoparintiloru loru, si mai alesu de pasii, cari i au facutu spre a fi representati in diet'a tierei, mai incolo aducundu-si si de acea aminte, ca in 16 Martiu 1870 este tocma unu seculu, de candu s'a datu din partea prea inaltului tronu fostiloru granitiari romani garantia, ca desfiintiandose vreodata regimentulu loru, raionulu acestui regimentu va fi constituitu in o jurisdictiune civila autonóma, s'au consfatuitu densii si au decisu: „cá ablegatii respective representantii comuneloru si alti indreptatiti la alegere se lié parte la alegerea deputatului pentru cerculu electoralu alu Monorului, si asia bataru la unu seculu dupa asiguranti'a data din partea inaltului tronu se fia representati in dieta.

Acestea suntu adeveratele motive, cari au indemnatu pre representantii celoru 7000 suflete din cerculu politicu alu Monorului a-si alege deputatulu dietale, inse nu intimidari, seduceri si alte scornituri malitiése etc. etc., de cari i place intieleptului corespondinte a lati in publicu spre a sémana(?) discordia intre noi, si a innegri pre alegatori pentru ce s'au folositu de unu dreptu asia santu, pentru a carui castigare altii se lupta de sute de ani.

Cá se nu póta dice anonimulu, ca acestea nu suntu adeverate, i aducu aminte, ca alegatorii si inteligenti'a din cerculu Monorului si dupa sosirea apostolici din Mercurea si chiaru si la alegerea cea d'antaiu au fostu de acea parere, cá fostii granitiari se aléga deputati dietali, pre acei, pre cari ii ora afla mai harnici, si apoi cam'a loru, si de va fi concesu, apoi si a natiunei se o concréda acestor'a, cumca nu se se joce cu acestu dreptu santu, aflatu de éra nu se se joce cu acestu dreptu santu, aflatu de sute de ani, cá cu unu ce atatu de bagatelu, precum i se pare prea luminatului corespondinte, prin urmare alegatorii cercului Monorului nu au nici o causa de a se pocai si de a se rugá de absolutiune nici a se teme de blastemuri.

Ce se tiene de aceea, ca s'a facutu cu alegerea unu pasiu gresitu, acésta numai atunci are locu, unu pasiu gresitu, acésta numai atunci are locu, déca se va documentá, ca atatu corespondintele catu si colaboratorii sui suntu tocma asia de intielepti si dexteri in ducerea politicei mai inalte, precum se socotescu a fi, mergundu acea convingere a loru asia departe, incatu se tiena de infalibili, pretiniasia departe, incatu se tiena de infalibili, pretindiendu, cá toti locuitorii districtului Nasaudu se nu cugete si lucre altmintrelea decatu in consunantia cu cugetele anonimului si consorti.

Ce se tiene mai incolo de acea asertiune, ca eu insumi amu marturisitu, ca au fostu la mine alegatorii, si m'au intrebatu, si le-amu respunsu, ca: „De nu voru alege voru perde totu, ér' de voru alege voru castiga totu“. — acesta este o intortoalege voru castiga totu“. — acesta este o intortoalege voru castiga totu“,

tiuriloru) tramise si vendute, catu si alu coloru restituite, apoi venitulu curatu ce s'a potutu exoperá dupa subtragerea tuturoru speseloru necritabili la acésta intreprindere dupa araterea specifica a conmembrului si directoriului secundariu substitutu dlu Ioane Popoviciu Desceanu, ce s'a presentatu in siedinti'a de eri, este pana acuma de 2486 fl., dar' trebuie se se observe, cumca partea cea mai mare de sortiuri se afla inca distribuita pre la respectivii colectanti si la altii, carora s'au tramisu de aceste; dreptu acea reportulu specialu numai in siedinti'a de mane se va asterne onoratei adunari generali.

Lucrarile si pregatirile ce s'au pretinsu la intreprinderea acestei sortiture au fostu atatu de mari si neprevediute, in catu directiunea s'au sentitu necesitata a se abate dela despusetiunea adunarei generali din 3/13 Sept. 1868 partea a II, prin carea terminulu adunarei generali s'au fostu defiptu in lun'a lui Maiu 1869, si asia in interesulu afaceriloru vitali si din caus'a impedecariloru intrevenite, vediendusse pré scurtu acestu terminu, defiptu prin decisulu directionalu sub Nr. 66 pe 2/14 Iuniu a. c., care s'a fostu si publicatu deja, — apoi din motivele considerate si respicate sub Nr. 76 alu decisului directionalu din 23 Maiu 1869. Directiunea an aflatu mai cu scopu a amana terminulu adunarei generali pre din'a acést'a.

9. Directorulu secundariu dlu Mironu Romanu fiindu alesu de deputatu dietalu si din caus'a altoru misiuni mai importante (!), care l'au impedecatu pentru unu timpu mai indelungatu dela presiedinti'a directionala; s'a aratatu lips'a alegerei unui directoriu suplinte pre timpulu absentiei dsale, din care motivu directiunea conformu § 40 din regulamentulu internu au aflatu de lipsa a substitui respective a alege de directoriu secundariu pe conmembrulu directiunei I. P. Desceanu.

10. Cu privire la decisulu directionalu sub Nr. 52 si la dorinti'a enunciata de catra adunarea generala din anii mai de inainte, directiunea n'au intrelasatu si in anulu acest'a a tiené parastasulu indatinatu intru eternisarea memoriei repausatului si nemitatului barbatu alu natiunei romane, fostului comite supremu alu comitatului Aradu Georgiu Popa, care serbare funebrala s'au celebratu prin S. Sa dlu episcopu diecesanu Procopiu Ivaciciviciu asistatu de mai multi preoti in beseric'a catedrala romana gr. or. la 10 Aprile nau a. c.

11. In asemenea modu directiunea au despusu tienerea parastasului si pentru repausatulu binefacatoriu alu Asociatiunei, Iova Cresticiu din Siri'a, recercandu pre dlu protopopu alu Siriei Georgiu Popescu de a celebrá servitiulu funebralu in beseric'a rom. or. din Siri'a, cea ce dupa insciintiarea primita in 17 Aprile nou a. c. s'a si intemplatu, precum acést'a la decisulu directionalu Nr. 33 se póte vedé.

12. Repausatulu archimandritu si fostu administratoru episcopescu patriciu Popescu inca in anulu 1853 a fostu testatu o suma de 100 fl. m. c. spre scopulu unei fundatiuni infintiandu pentru ajutorarea tenerilor studenti, lipsiti de midiuloce, carea suma, in lips'a unui institutu de categoria filantropica, pre timpulu de atuncia s'a fostu predatu prin reposatulu presiedinte alu comunitatii bisericesci Ioane Popoviciu unui cetatianu din Aradu spre fructuare in interesele capitalului, dar' din caus'a unui procesu desperatu au scadiutu la 52 de fi 88 cr. v. a., despre care comunitatea bisericésca gr. or. a Aradului a aflatu de bine a decide a se donâ pre partea fondului Asociatiunei nationale pentru cultur'a poporului romanu.

Sum'a acést'a predata directiunei, din partea conmembrului Dr. Atanasiu Siandoru, pre langa producerea unui estrasu protocolariu alu comunitatii bisericesci, s'a strapusu prin perceptoratulu Asociatiunei in cas'a de pastrare, si asia fondulu Asociatiunei nóstre in anulu acest'a a mai sporitu si cu acésta suma de 52 fl. 88 cr. v. a. Deodata s'a insarcinatu fiscalulu Asociatiunei a incercá complanarea in privinti'a sumei ce mai lipsesce din capitalulu primitivu de o suta floreni. (Va urmá.)

Cronica esterna.

SENATULU ROMANIEI.

Siedinti'a dela 5 Septembre, dupa „Rom.“.

Dupa comunicatele dilei si acordarea mai multoru concedie, urméza o scurta discusiune asupra interventii ordinei dilei; apoi se procede la discutiunea proiectului de lege pentru contingentulu de 7200 tineri. Dupa citirea raportului respectivu, d. N. Ionescu, luandu cuventulu, aréta, ca cestiunea contingentului e un'a din cele mai importante, votulu ei este celu mai insemnatu. Elu nu concerne numai o simpla manipulatiune ministeriala, ci e in man'a representantiunei nationale, unu mediu de a controlá politic'a guvernului. Candu elu se refusa, e proba, ca guvernulu trebuie se-si modifice politic'a. Alta data si acestu votu se facea cu precipitare, spre a nu aduce — se dicea — greutati mechanismului conscriptiunei. Adi trebuie se ne ingrigimu inse mai multu de votulu contingentului. Intr'o tiéra, unde aplicarea legiloru sufere, trebuie cá representantii se-si dé séma si de modulu cum se face recrutarea si de modulu intretienerei tineriloru. De s'ar dovedi, ca tiér'a nu e in starea prospera, representatiunea nationale trebuie se micsioreze contingentulu.

Acum ce ni se cere? 7200 tineri si acestia tocmai la finele anului, dupa ce populatiunea agricola a avutu a suferi esceptionalmente de o forte intinsa cultura. De annu sci bine cum se comporta movimentulu populatiunei nóstre, annu votá in cunoscintia de causa numerulu ce se cere; in lipsa inse de orice esplicari din partea ministrului respectivu si in vedere, ca armat'a a perdutu unu mare timpu in tabera, ér' servitiulu garnisónei s'a executatu de bravii granitiari, cu o escelinte regularitate, nu se póte votá contingentulu, fara a se cercetá considerarile politice si economice in care ne aflamu.

Din primulu punctu de vedere, toti au fostu gelosi de armat'a tierei; tiér'a a suferitu vediendu limitarea numerului armatei. Acum fiindu vorb'a de recrutare, trebuie se scimu de e necesariu a se sustiené armat'a nationale intr'unu asia de mare numeru, ca celu ce se afla sub stégu. Anulu trecutu guvernulu a fostu espusu la cele mai amare critice, la cele mai mari calumnii din partea guvernelloru straine, ca armé'za preste mesura.

Sciti, ca contingentulu ce cerea guvernulu trecutu nu se suiá decatu la 10 mii de ómeni; ca armamentele nu erau spaimentatóre si totusi acestea au servitu puteriloru spre a interpretá in reu armarea nóstra. Candu e dar' vorb'a de contingentu, nu e o cestiune indiferinte, nici pentru noi, nici pentru tendintiele politicei nóstre.

Orice sacrificiu s'ar face pentru armata, ea are se fia objectulu criticiloru puteriloru straine; deci trebuie se avemu esplicatiuni complecte pentru ce marimu armat'a, fiinduca — cum mai spusei — granitiarii suntu suficinti. Pentru ce atat'a sacrificiu? Se póte aici naturalmente pune intrebarea: Se o desfiintiamu? De asi alergá dela unu principiu la altulu, asi dice: nimicu mai simplu. Dar' organisarea tierei nu se face fara armata permanente. Ea, celu pucinu, trebuie se fia unu sambure de organisatiune, o scóla. Déca in ipotes'a acést'a intrebamu de suntu multi 7200 ómeni, vedeti, ca trebuie se cautamu mai de aprópe in acésta materia.

Contingentulu de 10 mii ómeni de acum unu anu s'a cerutu, pentruca o mortalitate forte mare se ivise in casarme. Elu s'a acordatu, ca-ci ministrulu de resbelu de atunci, d. Ioane Bratianu, asecurase, ca va procede cu discretiune la recrutare. De atunci pana acum n'amu avutu nici o asecurare déca recrutarea se face bine, igienicu, umanu.

Déca starea nóstra economica reclama bratiele pentru agricultura, de ce acestu contingentu, ca-ci servitiulu facutu de granitiari a inspiratu admirare si chiaru militariloru vechi, cari diceau in Iasi, s. es., ca ei suntu mai buni ca cei din casarme. Combatu dar' contingentulu, pentruca nu se aréta destulu motivele si modulu lui de recrutare.

Politic'a nóstra esterna nu e influintiata de numerulu ostirei permanente, ea n'are trebuintia de catu se fia animata de spiritulu, care a dictatu resbelulu de Crimea si tractatulu de Paris dela 1856. Indata ce vomu crede, ca trebuie se tienemu pe pitioru de resbelu o armata contra unoru óre cari vecini, totulu e banuitu. Noi nu putemu avé de catu o singura politica: politic'a urmata de puterile occidentali si specialminte de Franci'a. Indata ce vomu face se fimu priviti, ca vremu speculatiuni politice, nu scim ce ar' fi in stare se ne scape de consecintiele acestei suspectari.

De si combatu contingentulu — continua d. Ionescu — suntu inse pentru organisarea tierei militaresce, dupa spiritulu nostru si ca romani si ca romani.

Ostirile permanente de 10 ani pana adi n'au facutu decatu se ingreuieze starea comuneloru rurale si urbane, care in privinti'a finantieloru, suntu in stare deplorabile. Fiindu in cateva garnisóne ostiri permanente, nu ganditi óre ca ne vomu gasi odata in stare de a nu mai puté tiené o asemenea armata? Nu e vorb'a se ne deprindemu a ne jucá de a soldatulu, trebuie se avemu in noi insine sentimentele militarie.

N'amu trebuintia a mai desvoltá acésta idea inaintea unoru barbati cá dróst'a, ca-ci ar' fi a ve iritá mai multu, fiinduca toti simtiti, credu, ca atunci vomu avé o administrare proba, candu contingentulu va fi votatu cu precautinee. Contingentulu e combatutu adi de starea nóstra politica si economica in care ne aflamu si de acea suntu contra acordarei lui.

D. ministru de interne dice, ca in privinti'a politicei generale a guvernului, va respunde dlui Ionescu. Asi dori cá la noi se se tracteze cestiunea politicei esteriore cu mai multa precautiune de catu ori unde si ori care alt'a. Ca-ci chiaru guvernele, care au sute de mii de baionete, suntu fórte precante in politic'a esterna. D. Ionescu are datoria a intrebá pe ministrii, dar' acestia, ministrii, respunda pe catu potu si dloru declara, ca politic'a ce ducu e cea cerut'a de d. Ionescu: a tiené positiunea de statu neutru, politic'a prescrisa de tractatulu dela Parisu, care cere se avemu o politica romanésca, éra nu straina, aperandu numai interesele nóstre nationale; politic'a tractatului de Parisu, care ne mai spune, ca afara de elu, se avemu si alta garantia, adica o fortia propria a nóstra. Tractatulu ne dice se avemu armata, nu cá se cucerimu, ci cá se conservamu ce avemu, cá se infruntamu orice amenintiari si cotropiri, ce ar' voi cineva se ne faca.

Dar' o armata, care nu se suie decatu pana la 18 mii de ómeni, e ore inspaimentatória? Candu Serbi'a are 10 mii de ómeni, ca, care are unu milionu de locuitori, pentru Romani'a, cu 5 milióne, este multu 18 mii de armata? Intrebe d. Ionescu déca armat'a nóstra, candu o fi se se organiseze militiile, va fi suficiinte pentru a le instrui. Dsa credea, ca d. Ionescu va dice, ca e micu contingentulu. Adi soldatulu serva pe 3 ani, ér' nu pe 7 ani, deci contingentulu pe fiacare anu trebuie maritu. 22 mii de soldati suntu prevediuti prin lege si noi nu avemu decatu 18 mii. Contingentulu de 7200 e multu óre, adi, candu servitiulu s'a indiumetatitu pentru economii? D. N. Ionescu spune, ca granitiarii suntu suficienti; dar' granitiarii nu se potu transportá o distantia mare. La Iasi a vediutu dlui granitiari, ca-ci Iasii suntu aprópe de granitia, dar' n'a vediutu in Bucuresci si in Craiov'a etc. Prin alta parte gard'a nationale a facutu sacrificia. La Galati tóte mahalalele s'au imputrivitu a loá armele . . . e durerosu a o spune, dar' clasele mici, care pe fiacare di se nutrescu cu lucrulu loru nu se potu convocá. In alte orasie si judecie s'au parasitu tóte servitiele publice, ca-ci dorobantii nu eran nesuficinti. Armat'a dar' nu se póte inlocui nici cu granitiari nici cu guarda. Suntu judecie intregi, in care administratiunea n'are 10 ómeni in servitiu. E o erére cele dise de d. Ionescu, ca armat'a se intrebuintiéza numai in garnisóna; ca se intrebuintiéza si pe unde nu suntu granitiari, dela Cotulu Morii pana la Alibegu. Apoi de garnisóna nu e óre trebuintia celu pucinu in centrurile mai mari, o garnisóna, pe care se se póta compta, pentru bun'a liniste publica? Apoi din 18 mii de soldati mai tieneti compt'a de bóle, de slugi, de concedii etc. In taber'a dela Farceni erá tóta armat'a, afara de unu regimentu. Ei bine, nu eran decatu 12—13 mii ómeni sub arme, ca-ci eran concedii, bóle etc.

Déca armat'a nóstra e mare si ingrigesce pe toti, pe tóta Europ'a, de ce — inca odata — Serbi'a nu inspaimentá pe nimene? Cu 20 mii ómeni adi, cu armele perfectionate, nu e nimicu. Candu poporulu totu va fi sub arme, atuncia e ceva si déca la noi militiile nu s'au pusu in lucrare pana adi, caus'a e, ca nu s'a gasitu nimicu preparatu. Acuma inse consiliele judeciene au datu localulu; arme suntu etc. si chiaru dilele astea a incanosciintiatu pe d. ministru de resbelu, ca póte se incépa treptatu stringerea militieloru.

D. Ionescu a datu tributulu seu de admirare granitiariloru; asia a facutu si guvernulu, care se ocupa cu tóte necesitatile tierei. Dar' se se aduca aminte cate lacremi nu se versau, candu ei se luau de prin orasie!

In privinti'a branei soldatului, ca e fórte buna; haine se facu pe catu se póte. Casarmarea inse lasa multu de doritu; aici trebuiescu nu sute de galbeni, ci mii si sute de mii.

Tiér'a nóstra s'a asemeluitu cu alte tieri; dorintiele nóstre au sporitu, dar' se vedemu déca avutiele nóstre suntu corespundietórie. Noi ministrii credemu, ca bogati'a nu s'a desvoltatu, cu drumulu de feru, cu drumurile judeciene si comunale, se voru desvoltá avutiele particulare si atunci se voru cere si mai multe sacrificie. Dar', din caus'a lipsei de casarme, se nu luamu tierei armat'a, care tre-

buie se fia o scóla, déca nu mai multu; ca-ci soldatulu nu se improviséza; si chiaru déca elu s'aru improvisá, oficierulu nu se improviséza.

Tiér'a nóstra are misiunea de a apará in contra ori cui Dunarea de diosu. (Va urmá.)

„Mercantilulu", fói'a comerciale si agricola, ce ésa de doi ani in Craiov'a cu 10 lei pe anu in laintru una data pe septemana cate una cóla, descrie in urm. chipu:

„Serbarea darei la semnu judeciana din Dolju.

„Sistemulu de aperare, fiindu temeli'a unei natiuni bine organisate, este o cestiune fórte importanta, care urmézа a face obiectulu celu mai seriosu alu guvernelóru. In acestu scopu, inca din anulu 1865 s'a instituitu si la noi darea la semnu comunala, judeciana si generala. — Scopulu este fórte salutariu si practicu a facilitá educatiunea poporului, a manui arm'a si a se aperá cu demnitate in casu de trebuintia. — Pana acum de si pusa in aplicatie acésta institutiune, dara nu a fostu simtita, n'a facutu nici o impresiune. In anulu acest'a inse, tragerea la tienta a desteptatu simtiementulu fiacarui romanu. La comune locuitorii ambitionati a se distinge, au aratatu in adeveru valórea stramosiésca, si toti cati au lovitu semnulu in diu'a de 27 Iuliu, au fostu premiati pentru incuragiarea meritului loru.

„In diu'a de 15 Augustu, au avutu locu serbarea darei la semnu judeciana. Tabloulu a fostu din cele mai admirabile. Premiatii comuneloru rurale, adunati la resiedinti'a judeciului, s'au asiediatu in ordinea cuvenita. Unu batalionu de guarda cu drapelulu si music'a érá inaintele, comitetulu institutiu conformu regulamentului, in capulu caruia erá on. d. Brotesteanu, prefectulu districtului si d. Chitiu deputatulu, avendu si standartulu judeciului, dá intr'adevera importanti'a unei serbari nationale. Autoritatile civile si militarie, precum si unu fórte numerosu publicu erá asistinte. Cortegiulu astfeliu combinatu, a pornitu spre tiru afara din orasiu la Valea Fetei, in cantarea unui marsiu nationale executatu de musica. Bucuri'a erá la culme, fiacare cetatianu alergá cu grabnicie se iè parte. Pre fiacare figura nu se vedea decatu veselia.

Ajungundu la tiru unde erá preparatu unu frumosu localu, decoratu cu tufa, flori si arcuri de triumfu, s'au facutu o mica pausa. Membrii comitetului ocupandu-si locurile, d. Brosteanu prin catev'a cuvinte binesimtite au deschisu tragerea la semnu in numele Mariei Sale Domnitorului.

Premiatii asteptau cu neràbdare, si incependu operatiunea, fiacare lovitura 'nsemnu erá salutata de musica. Ce erá mai de observatu, au fostu positiunea si manier'a cu care manuá arm'a tieranulu.

Astfeliu terminandusse serbarea, resultatulu a fostu fórte satisfacatoriu; cinci tierani cari au lovitu mai cu osebire semnulu in punctele principale, au primitu premiuri pretióse, o pusca sistemu Lefaucheux, unu revolveru, altulu cu dóue tievi, unu revolveru de argintu si unu cutietu de venatória elegantu.

Onóre guvernului, care ingrigesce prin emulatie a redesteptá valórea stramosiésca, ca-ci urmanduse totu astfeliu, putemu preste cativa ani dice strainului cuceritoriu ce va voi a ne coplesi: „Veniti se re damu unu mormentu in patri'a nóstra, déca in tiéra vóstra nu aveti locu."

Nu mai pucinu datorimu recunoscintia si on. comitetu permanentu alu judeciului, care a facutu sacrificiu prin procurarea premieloru, localulu si munitiunea." —

Parisu 16 Septembre. Imperatulu s'a preamblatu in parcu. Visitele regulate ale medicului au incetatu. —

Madridu 16 Septembre. Guvernulu a primitu o depesia a regelui Italiei, prin care aréta, ca consimte la punerea candidaturei la tronulu Spaniei a ducelui de Genua, Amadeu. —

Florenti'a 16 Septembre. Camer'a nu va fi disolvata; ministeriulu va remané la postulu seu pana la deschiderea cameriloru. — „Rom."

Munich 15 Septembre. Eri sér'a, domnulu Romaniei a sositu aici. Regele fiindu absente, onorile de receptiune au fostu facute Inaltimei Sale de catra principele Adalbert, unchiulu regelui. Astadi principele Carolu a primitu visit'a principelui Adalbert si a primului ministru, principele de Hohenlohe. La 3 óre a fostu datu in castelulu regale, Nimfenburg, unu mare prandiu, la care a asistatu Domnulu Romaniei si suit'a sa.

Mane, Inaltimea Sa va plecá la Weinburg in Elveti'a. —

Madridu 15 Septembre. Ministeriulu de resbelu a primitu o depesia dela Prim, din Parisu, in care dice: „Se nu se crutie nici unu sacrificiu, pentru a sustiené onórea Spaniei si a infrená insurecti'a. Prin urmare se se ordone a continua cu activitate armarile, asteptandu intórcerea mea." „Mon."

Volesce si vei fi!

„Cum iti vei sara, asia vei si manca", dice romanulu; macar' de ar' si face totudéun'a si pretutindenea dupa cum dice, ca atunci ar' fi respectatu de toti, n'ar fi metur'a altora nici caliculu dupa usile strainiloru.

Salutare si gratulare din profundulu animei fratiloru bucovineni! cari precum erau de condamnatu, pentruca -si parasira in manele a vreo 25 mii de supraveniti limb'a si cu ea tóte drepturile politice nationale, fara a pune pitioriulu in pragu cá proprietarii si pamenteinii tierei, in tocma merita astadi a ne servi de exemplu imitatoriu, fiindu ca aducundu-si aminte de demnitatea nepotiloru lui Stefanu celu mare si de dreptulu neprescriptibilu alu popóreloru, punendusse umeru la umeru, au resbitu cu pretensiunea restaurarei dreptului calcatu, si astadi

fratii bucovineni vorbescu in limb'a strabunului Stefanu celu mare in diet'a séu legislativ'a tierei si -si rectifica protocolulu limbei sale!

Se traiésca capitanulu tierei, d. Eudoxiu Hurmuzachi, care deschise sesiunea dietei cu o cuventare in limb'a romana!

Se traiésca dd. Georgiu si Alexandru Hurmuzachi, br. Alexandru Vasilco, Eugenu de Stircea si Ioane de Lupulu, Orestu de Renei, parintii Teofilu Bendella, Samuilu Andrieviciu si toti cati au confaptuitu la acésta inscenare, demna de numele romanu, si demna chiaru si de expresiunile Maiestatei Sale imperatului in mesagiulu din 15 Maiu:

„Austri'a se fia patri'a cea mare, care e chiamata a cuprinde tóte diversele sale popóra, or' in ce limba ar' vorbi, cu asemenea dreptate, cu asemene bunavointia, cu asemenea ingrigire de interesele si insusitatile loru." —

Cadavreloru nime nu le póte da viétia si loculu tireitoriloru e dupa usia, ei n'ajungu nici odata la masa. —

Vomu reveni in Nr. v. la republicarea intregului decursu cu reactivarea dreptului de limba in legislativ'a bucovinéna, care e ins'a viéti'a nationale politica. Se fia de bunu auguru si pentru noi! Va fi, déca ne vomu uni cu totii la unu facu simile, déca nu adi, nesmintitu mane; inse cadavrele fara viétia le ciupescu tóte rapitórele. —

In dietele cislaitane nemtii dau expresiune pentru alegeri direpte la senatulu imperiale, indemnandu, ca dietele la desbaterile legei electorale se propuna si alegerile directe; ér' „P. Ll." consiliaza pe nemt, cá se impace pe cechi si poloni in modulu, cum impacara, déca impacara, ei pe croati, ér' de opositiunile din Ungari'a nici ca iea notitia, pentruca credu, ca nu voru fi perduratórie, ci le voru astupa gur'a cu cate unu osu de rosu la cei mai clontiati din opositiunile nationali. Dar' ele au exemplu si adeveratii romani nu lu voru da de rusine. —

Varietati.

— Dupa cum ne convinseramu brosiura „Instructiunea pentru antistii comunali pentru pertractarea si manipularea causeloru judecatoresci de competinti'a satelóru", prelucrate de d. jude singulariu Iosifu Popp, publicata in Nr. 66 alu Gazetei, se póte trage dela Ioane Stein librariu in Clusiu cu pretiu de 20 cr. v. a. pentru unu exemplariu. —

— Precum se scrie dela Clusiu Exc. Sa d. comisariu r. de Péchy se astepta pe 19—20 a resosi in Clusiu. Acésta resosire o astépta multi, din causa, ca avendu Exc. Sa plenipotentia a indrepta une neajunse in cause nationali si confesionali, din mai multe locuri se afla ómenii aplecati, alu roga, pentrucá se vindece ranele cele usturatióse, ce se casiunara prin ignorarea totala a limbei si a altoru neajunse locali, informanduse de starea lucrului, spre a castigá vindecare nemultumiriloru.

— Min. de cultu si instructiune publica br. Eötvös face una calatoria de visitatiune prin Transilvani'a si in Clusiu se compune unu comitetu pentru primirea lui la marginea tienutului orasiului. —

— In puterea unei ordinatiuni a min. r. de cultu si instructiune cu inceputulu cursului scolasticu alu an. acestuia incetéza si cursulu de 3 ani si celu de 4 ani remane pentru toti. Cei inscrisi pana acuma pe 3 ani inse voru termina triiulu dupa planulu de pana acum. —

— Se vorbesce de multu, ca min. br. Wenkheim si c. Mikó voru esi din ministeriu si c. Andrássy va depune oficiulu de ministru alu apararei tierei, pe care lu va primi br. Ios. Vécsey. —

— Exercitiale manevrice pela Sibiiu pana la Turnu-rosiu, dupa ce se executara luptele si ocuparile de localitati, prin apucaturi strategice, se finira. —

Bibliografia. In editur'a librari'a G. Ioanidu si A. Spirescu a esitu de sub tiparitu in Bucuresci:

Badilescu. Gramatic'a latina partea II opu autorisatu de onor. ministru alu instructiunei publice pentru clasele gimnasiali I. v. 3 15

Ananescu. Contemplati'a naturei, op. fórte interesantu pentru respandirea sciintieloru naturale. 10 32

St. Rasianu. Abecedariu franceso-romanu fórte metodicu. 3 15

I. Alexie. Notiuni pregatitóre de geografia, fórte practica pentru scolarii clasei I primaria de ambe sexe. 38

G. Popp. Prescurtare de aritmetica; editiune nóua, carte autorisata pentru tóte clasele primarie. 36

A. Popp. Caligrafi'a elementaria. 18

Sub presa si in curendu voru aparé:

Constantinu Ciocanelli. Compediu de istori'a tuturoru stateloru, autorisata de on. ministru alu instructiunei publice cá carte didactica pentru clasele gimnasiale 4 2

A. Gorjanu. Elemente de geografia fisica si politica a continenteloru si de cosmografia, autorisata de onor. ministru alu instr. publice. 2 10

Ioane Ionescu. Carte de lectura fórte metodica; autorisata de on. ministeriu alu instructiunei publice, cá carte metodica pentru clasele primarie. 1 20

Petrariu. Elemente de cosmografia, autorisata de on. ministeriu alu instructiunei publice pentru clas'a I gimnasiale. 3 20

I. Alexie. Conductoriu scolariu, carte autorisata pentru clas'a I primaria 33

G. I. P. Exercitii caligrafice elementare. 18

De recomandatu

pentru speculanti de fenu si economi de oi.

Pe unulu alodialu in Bossling aprópe de Sighisiór'a se afla de vendiare in mare cuantitate fenu bine uscatu si bine grigitu. — Se primescu si oi pentru ernatu incependu dela St. Mihaiu pana la St. George sub conditiuni favorabile.

Cu deplina onóre recomandatu

Iosifu Theil,
arendasiu.

2—3

Inscintiare.

In comun'a Urmós, in departare numai de 3 óre de Brasiovu, si in nemidiulocita apropiare de calea ferata, ce se va cladi in scurtu timpu, se afla unu dominiu, una mosia extinsa, care se potu usioru folosi spre a purta o economia buna; elu consta din mai multe sesiuni provediute cu edificia de locuitu si de economia, cladite din materialu solidu; are 200 pana la 230 jugere de aratura si de fenatia, 800 pana la 900 jugere padure de siejare si o móra tienitoria de mosia in starea cea mai buna, se afla de vendiare din mana liberal Informarea mai de aprópe da advocatulu provincialu Guido Hinleder in S.-Szt.-György. g. 1—3

CURSURILE

la bursa in 21 Sept. 1869 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 83	cr. v. a.
Augsburg	—	—	120 „ 25	„ „
London	—	—	122 „ 60	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	58 „ 90	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			67 „ 90	„ „
Actiile bancului	—	—	715 „ —	„ „
„ creditului	—	—	265 „ 75	„ „

Redactoru respundietoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.